

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ БІОЛОГІЇ ТВАРИН**

«Затверджую»

Директору Інституту
біології тварин НААН
д. біол. н, с. н. с.

Ю. Т. Салига
«06» березня 2023 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ТА ДОКТОРА НАУК
В ІНСТИТУТІ БІОЛОГІЇ ТВАРИН НААН**

Затверджено вченою радою
Інституту біології тварин НААН
Протокол № 1 від 06.03.2023 р.

ЛЬВІВ - 2023

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ БІОЛОГІЇ ТВАРИН**

«Затверджую»
Директор Інституту
біології тварин НААН
д. біол. н, с. н. с.

_____. Ю. Т. Салига
«06» березня 2023 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ТА ДОКТОРА НАУК
В ІНСТИТУТІ БІОЛОГІЇ ТВАРИН НААН**

Затверджено вченою радою
Інституту біології тварин НААН
Протокол № 1 від 06.03.2023 р.

ЛЬВІВ - 2023

ВСТУП

Дане положення про порядок підготовки Здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук розроблено відповідно до Конституції України, Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки Здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167 «Про присудження ступеня доктора філософії», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 р. № 44, нормативних документів Інституту біології тварин НААН (далі – Інститут) .

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1.1. Дане Положення визначає механізм підготовки Здобувачів вищої освіти та наукового ступеня доктора філософії та доктора наук.

1.2. Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Науковий ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу або наукової установи в результаті успішного виконання Здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

1.3. Особа має право здобувати освітньо-науковий ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі. Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати освітньо-науковий ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

1.4. Доктор наук – це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв’язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

1.5. Науковий ступінь доктора наук присуджується спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу чи наукової установи за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у

вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

1.6. Підготовка Здобувачів вищого освітньо-наукового ступеня доктора філософії здійснюється:

- в аспірантурі Інституту за очною (денною, вечірньою) або заочною формою навчання;
- поза аспірантурою (для осіб, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність).

1.7. Підготовка Здобувачів наукового ступеня доктора наук здійснюється:

- в докторантурі Інституту за очною (денною) формою навчання;
- шляхом самостійної підготовки їх наукових досягнень до захисту.

1.8. Підготовка осіб в аспірантурі та докторантурі здійснюється:

- за рахунок коштів державного бюджету (за державним замовленням);
- за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб (на умовах контракту, зокрема за кошти грантів, які отримав Інститут на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка Здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії або доктора наук).

1.9. Інститут отримав ліцензію на підставі рішення Ліцензійної комісії Міністерства освіти і науки України (наказ МОН від 03.08.2016 р. № 993, переоформлення ліцензії наказ МОН України від 04.06.2021 р., 67-л) для провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за спеціальностями:

091 – «Біологія» (наказ МОН України від 04.06.2021 р., 67-л);

211 – «Ветеринарна медицина» (наказ МОН України від 30.07.2021 р., 112-л).

1.10. Ліцензування освітньо-наукової програми аспірантури та докторантури здійснює МОН України. У такому ж порядку подається клопотання про розширення переліку наукових спеціальностей в аспірантурі або докторантурі. На науковому рівні вищої освіти підготовка докторів наук в Інституті здійснюється без отримання ліцензії.

1.11. Науково-методичне забезпечення та організацію діяльності аспірантури і докторантури Інституту здійснює Вчена рада Інституту.

1.12. Для врегулювання відносин між аспірантом або докторантом та Інститутом укладається договір.

1.13. Вступ до аспірантури та докторантури здійснюється на конкурсній основі відповідно до «Порядку підготовки Здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти, які затверджуються МОН України на поточний рік та Правил прийому до аспірантури Інституту.

1.14. Правила прийому до аспірантури та докторантури затверджує Вчена рада Інституту та в установлені строки оприлюднює їх на офіційному веб-сайті.

1.15. Правила прийому до Інституту діють протягом відповідного навчального року і визначають, зокрема:

- порядок, перелік і строки подання документів для вступу до

аспірантури та докторантури вищого навчального закладу (наукової установи);

- зміст, форму і строки вступних випробувань для конкурсного відбору вступників до аспірантури та докторантури.

1.16. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки, а підготовки доктора наук у докторантурі – два роки.

1.17. Підготовка в аспірантурі чи докторантурі Інституту передбачає виконання особою освітньо-наукової або наукової програми, чинної в Інституті та проведення власного наукового дослідження. Невід'ємною складовою освітньо-наукової програми аспірантури та наукової програми докторантури є підготовка та публікація наукових статей, тез, виступів на конференціях, симпозіумах.

1.18. Аспіранти і докторанти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації протягом строку підготовки в аспірантурі та докторантурі.

Індивідуальний план наукової роботи погоджується Здобувачем з його науковим керівником (консультантом) та затверджується Вченою радою Інституту протягом двох місяців з дня зарахування Здобувача до вищого навчального закладу (наукової установи). Він є обов'язковим до виконання Здобувачем відповідного ступеня і використовується для оцінювання успішності запланованої наукової роботи.

Порушення строків виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення Вченою радою Інституту рішення про відрахування аспіранта або докторанта.

1.19. Особа, яка раніше навчалася в аспірантурі чи докторантурі за державним замовленням і не захистилася або була відрахована з неї достроково, має право на повторний вступ до аспірантури чи докторантури за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

1.20. Підготовка в аспірантурі та докторантурі завершується захистом наукових досягнень аспіранта або докторанта у спеціалізованій вченій раді. Здобувачі мають право на вибір спеціалізованої вченої ради.

1.21. Аспірант або докторант, який захистився до закінчення строку підготовки в аспірантурі або докторантурі, має право за власним вибором:

- отримати одноразову виплату в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті наукової установи на відповідний календарний рік, та за власною заявою бути відрахованим з аспірантури або докторантури;

- отримати за власною заявою оплачувану академічну відпустку на строк, що залишився до завершення нормативного строку підготовки в аспірантурі або докторантурі.

1.22. Якщо аспірант захистив дисертацію на другому чи третьому році підготовки в аспірантурі та був обраний за конкурсом на відповідну посаду наукового працівника в Інституті, то загальна сума залишку стипендії нараховується йому як щомісячна надбавка до заробітної плати.

2. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ АСПІРАНТІВ І ДОКТОРАНТІВ

2.1 Аспіранти і докторанти користуються правами Здобувачів вищої освіти, визначеними Законом України «Про вищу освіту». З метою належного проведення наукових досліджень аспіранти і докторанти також мають право на:

- вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, наявної в Інституті, бібліотеках і державних архівах України;

- отримання методичного і змістовного наукового консультування щодо власного дослідження від наукового керівника (консультанта), для аспірантів – на чіткий розподіл обов'язків між науковими керівниками у разі призначення Вченою радою Інституту двох керівників;

- безпечні та нешкідливі умови для проведення наукових досліджень, забезпечення належно обладнаним місцем для наукової роботи;

- академічну мобільність, що реалізується відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 579 (Офіційний вісник України, 2015 р., № 66, ст. 2183);

- академічну відпустку, зокрема за станом здоров'я, у зв'язку з вагітністю та пологами, для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, відповідно до законодавства;

- переривання навчання в аспірантурі з поважних причин з подальшим поновленням.

2.2 Аспіранти і докторанти мають право брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих НААН, а також на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

2.3. Аспіранти і докторанти зобов'язані виконувати всі обов'язки Здобувачів вищої освіти, визначені Законом України «Про вищу освіту». З метою забезпечення належного проведення наукових досліджень аспіранти і докторанти також зобов'язані:

- виконувати індивідуальний план наукової роботи та систематично звітувати про хід його виконання на засіданні Вченої ради Інституту;

- захистити в установленій строк свої наукові досягнення у вигляді дисертації (для аспірантів) та у вигляді дисертації, або опублікованої монографії, або за сукупністю опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях статей (для докторантів) у спеціалізованій вченій раді;

- дотримуватися морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників у відповідній галузі (професії);

2.4. Дотримуватися Статуту Інституту, цього Положення і Правил внутрішнього трудового розпорядку Інституту. Суперечки, які можуть виникати між аспірантами та Інститутом, розв'язуються відповідно до Статуту

Інституту та чинного законодавства.

2.5. Покладення науковою установою на аспіранта чи докторанта обов'язків, не пов'язаних з виконанням відповідної освітньо-наукової (наукової) програми та підготовкою дисертації (монографії, статей), забороняється.

3. ПОРЯДОК ТА УМОВИ ВСТУПУ ДО АСПІРАНТУРИ

3.1. Основною формою підготовки Здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти є аспірантура.

3.2. До аспірантури на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра. До вступних випробувань допускаються особи, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи згідно з правилами прийому до Інституту. Приймальна комісія може відмовити особі в допуску до проходження вступних випробувань до аспірантури виключно у зв'язку з неподанням в установлений строк документів, визначених правилами прийому.

3.3. Перелік документів, необхідних для вступу до аспірантури, повинен включати:

- заяву вступника на ім'я директора Інституту.
- особовий листок з обліку кадрів, засвідчений у відділі кадрів.
- дві фотокартки розміром 3 x 4 см.
- трудову книжку (для денної форми навчання) із записом про звільнення з останнього місця роботи у зв'язку зі вступом до аспірантури з відривом від виробництва.
- ксерокопію паспорту та копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера (для осіб, які вступають до аспірантури на денну форму навчання).
- довідку з постійного місця реєстрації (для осіб, які мають намір проживати в гуртожитку);
- копію диплома магістра (спеціаліста) про закінчення вищого навчального закладу із зазначенням здобутої спеціальності (кваліфікації) з копією витягу із залікової відомості (додатку до диплома).
- рекомендацію Вченої ради вищого навчального закладу або наукової установи (за наявності).
- посвідчення (форма 3.2) про складання кандидатських іспитів (за наявності складених кандидатських іспитів).
- список опублікованих наукових праць і винаходів; відбитки опублікованих статей/тез (за наявності), а також їх ксерокопії. Особи, які не мають опублікованих праць, подають реферат з наукової теми або дослідницьку пропозицію з обраної спеціальності (25-30 сторінок машинопису у 2-х примірниках).
- медичну довідку про стан здоров'я за формою № 086/о.
- швидкозшивач пластиковий з перфорацією.

3.4. Особам, які здобули вищу освіту за кордоном, встановлюється еквівалентність поданого диплома відповідно до «Порядку визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти», затвердженого наказом МОН України № 504 від 05.05.2015 р.). Зарахування такого вступника здійснюється в разі успішного складення ним вступних випробувань та прийняття Вченою радою Інституту рішення про визнання його диплома.

- вступні іспити до аспірантури Інституту;
- вступного іспиту із спеціальності (із врахуванням обсягу програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності);
- вступного іспиту з іноземної мови, який засвідчує рівні C1–C2 (за наявності).

- вступник, який підтвердив свій рівень знання, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складення вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови з найвищим балом;

3.5. Оцінювання вступних іспитів зі спеціальності та іноземної мови визначається за шкалою оцінювання ECTS з національною системою оцінювання.

3.6. Особи, які на час вступу до аспірантури склали всі або декілька кандидатських іспитів, звільняються (за їх бажанням та письмовою згодою) від вступних іспитів. Приймальною комісією зараховуються оцінки кандидатських іспитів на підставі відповідної заяви вступника.

3.7. Відповідно до правил прийому до Інституту особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), можуть бути призначені додаткові вступні іспити.

3.8. Програма вступних іспитів зі спеціальності розробляється гарантом і членами проектної групи освітньо-наукової програми Інституту і затверджуються Вченою радою Інституту не пізніше, ніж за три місяці до початку прийому документів.

3.9. Програма вступних випробувань зі спеціальності оприлюднюється на веб-сайті Інституту.

3.10. Вступники, які без поважних причин не з'явилися на вступні іспити у зазначений розкладом час, а також ті, знання яких було оцінено як «незадовільно» (нижче 3 балів), до участі в наступних вступних випробуваннях не допускаються.

3.11. Повторне складання вступних іспитів не дозволяється.

3.12. Результати вступних іспитів до аспірантури дійсні для вступу до Інституту протягом одного календарного року.

3.13. Апеляції на результати вступних іспитів розглядає апеляційна комісія Інституту, склад та порядок роботи якої затверджуються наказом директора Інституту.

3.14. Вступні іспити до аспірантури проводяться приймальною комісією,

до складу якої входить, як правило, три-п'ять осіб, які призначаються директором Інституту.

3.15. До складу приймальної комісії включаються доктори наук, які проводять наукові дослідження за спеціальностями (із врахуванням Наказу МОН України № 1151 від 06.11.2015 р. «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка Здобувачів вищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266) та відповідають за виконання освітньо-наукової програми Інституту.

До складу приймальної комісії можуть бути призначені також представники інших вищих навчальних закладів або наукових установ, з якими укладено договори про ведення спільної наукової діяльності та/або про спільне керівництво дослідженнями аспірантів.

3.16. За результатами проведення вступних іспитів до аспірантури приймальна комісія приймає рішення щодо кожного вступника за процедурою, визначеною правилами прийому до Інституту.

3.17. Рішення приймальної комісії про зарахування до аспірантури затверджується наказом Директора Інституту, який оприлюднюється в установленому порядку.

3.18. Аспіранту одночасно з його зарахуванням відповідним наказом директора Інституту призначається науковий керівник з числа наукових або науково-педагогічних працівників з науковим ступенем.

3.19. Науковий керівник аспіранта здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією, надає консультації щодо змісту і методології наукових досліджень аспіранта, контролює виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану аспіранта і відповідає перед Вченою радою Інституту за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

3.20. Науковий керівник, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво (консультавання), як правило, не більше п'яти Здобувачів наукових ступенів, включаючи тих, що здобувають науковий ступінь доктора наук.

3.21. Науковий керівник, який має ступінь доктора філософії, може здійснювати одночасне наукове керівництво роботою над дисертаціями, як правило, не більше трьох Здобувачів наукового ступеня доктора філософії.

3.22. На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного аспіранта науковому керівникові відводиться щороку 50 академічних годин навчального навантаження. Вчена рада Інституту з урахуванням потреб аспіранта та ефективності роботи наукового керівника з підготовки докторів філософії може відвести більшу кількість годин навчального навантаження керівникові з їх оплатою за рахунок коштів спеціального фонду вищого навчального закладу.

3.23. Рішенням Вченої ради аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними.

3.24. Рішення про зміну наукового керівника, як виняток, приймається Вченою радою Інституту на підставі заяви аспіранта, рішень відділів та Вченої ради Інституту.

4. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ В АСПІРАНТУРІ

4.1. Підготовка Здобувачів вищої освіти та наукового ступеня доктора філософії в аспірантурі здійснюється за освітньо-науковими програмами та навчальними планами, що затверджуються вченою радою Інституту для спеціальностей 091 «Біологія» та 211 «Ветеринарна медицина».

4.2. Протягом періоду навчання в аспірантурі, аспірант зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми Інституту, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, та захистити дисертацію.

4.3. Освітньо-наукова програма аспірантури, чинна в Інституті та навчальний план аспірантури Інституту складаються з освітньої та наукової складових.

Навчальний план аспірантури містить інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін (48 кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС), послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються Вченою радою Інституту протягом двох місяців з дня зарахування особи до аспірантури.

Індивідуальний навчальний план аспіранта повинен містити перелік дисциплін за вибором аспіранта в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС. При цьому аспіранти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником та керівником відповідного відділу /підрозділу Інституту.

Аспірант має право змінювати свій індивідуальний навчальний план за погодженням із своїм науковим керівником у порядку, який затверджується вченою радою.

Усі аспіранти незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта та освітньо-науковою програмою аспірантури Інституту України.

4.4. Освітньо-наукова програма аспірантури, чинна в Інституті має включати не менше чотирьох складових, що передбачають набуття аспірантом

таких компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій:

- здобуття глибинних знань із спеціальності, за якою аспірант проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку (обсяг такої освітньої складової становить від 9 до 12 кредитів ЄКТС);

- оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору (орієнтовний обсяг такої освітньої складової становить чотири кредити ЄКТС);

- набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності (орієнтовний обсяг такої освітньої складової становить до 3-х кредитів ЄКТС);

- здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності (рекомендований обсяг такої навчальної складової становить шість - десять кредитів ЄКТС).

4.5. Аспірант, який підтвердив рівень свого знання іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, має право:

- на зарахування відповідних кредитів, передбачених освітньо-науковою програмою аспірантури, як таких, що виконані у повному обсязі;

- на використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей, для здобуття інших компетентностей (за погодженням з науковим керівником).

4.6. Вчена рада Інституту України має право прийняти рішення про визнання набутих аспірантом в інших вищих навчальних закладах (наукових установах) компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін (зарахувати кредити ЄКТС), обов'язкове здобуття яких передбачено освітньо-науковою програмою аспірантури.

4.7. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

4.8. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання у галузі знань, або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму галузі знань та

оприлюднені у відповідних публікаціях.

4.9. Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури.

4.10. Атестація Здобувачів вищої освіти та наукового ступеня доктора філософії здійснюється постійно діючою або спеціалізованою вченою радою, утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).

Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

Здобувачі вищої освіти та наукового ступеня доктора філософії захищають дисертації, як правило, у спеціалізованій вченій раді з відповідної спеціальності, яка функціонує в Інституті, де здійснювалася підготовка аспіранта за акредитованою освітньо-науковою програмою, чинною в Інституті. Вчена рада Інституту має право подати до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти документи для акредитації спеціалізованої вченої ради, утвореної для проведення разового захисту, або звернутися з відповідним клопотанням до іншого вищого навчального закладу (наукової установи), де функціонує постійно діюча спеціалізована вчена рада з відповідної спеціальності.

4.11. Підготовка Здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за державним замовленням здійснюється виключно в аспірантурі за очною (денною, вечірньою) формою навчання.

4.12. Державне замовлення на підготовку Здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі за спеціальностями розподіляється на конкурсній основі між вищими навчальними закладами та науковими установами. До участі в конкурсі на розміщення державного замовлення допускаються лише вищі навчальні заклади та наукові установи, які на момент проведення конкурсу мають ліцензію на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за відповідною спеціальністю.

4.13. Кількість аспірантів, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням, та вартість такої підготовки визначаються Вченою радою Інституту з урахуванням ліцензійного обсягу, зазначеного в ліцензії Інституту за якою він провадить освітню діяльність на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, та можливостей забезпечення кваліфікованого наукового керівництва та задоволення освітніх потреб аспірантів за відповідною спеціальністю.

5. ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ПОЗА АСПІРАНТУРОЮ

5.1. Особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або

науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою в Інституті без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці. Такі особи прикріплюються строком до п'яти років до Інституту, що має ліцензію на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо- науковому) рівні вищої освіти.

Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою передбачає повне та успішне виконання відповідної освітньо-наукової програми та навчального плану аспірантури Інституту згідно із затвердженими в установленому порядку індивідуальним навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи прикріпленої особи та публічний захист дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Правила та процедури прикріплення до аспірантури Інституту визначаються Вченою радою Інституту.

5.2. Навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти осіб, які прикріплені до Інституту для реалізації свого права на здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, а також їх наукове керівництво здійснюється за кошти фізичних чи юридичних осіб.

Особи, прикріплені до Інституту з метою здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, мають всі права і обов'язки, визначені у розділі 2 цього Положення.

5.3. У разі звільнення з роботи особа втрачає право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою в Інституті та має право:

- продовжити свою підготовку для здобуття ступеня доктора філософії поза аспірантурою в Інституті (за умови прийняття відповідного рішення);
- вступити до аспірантури Інституту для здобуття відповідного ступеня заочною (денною, вечірньою) або заочною (дистанційною) формою навчання і зарахування їй відповідних кредитів ЄКТС, здобутих поза аспірантурою.

6. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ ДОКТОРА НАУК У ДОКТОРАНТУРІ

6.1. З метою завершення роботи над науковими дослідженнями та оформлення їх результатів та/або для підготовки публікацій до захисту для здобуття наукового ступеня доктора наук особа має право вступити до докторантури Інституту.

Протягом строку перебування в докторантурі докторант зобов'язаний захистити результати своїх наукових досягнень у вигляді дисертації, або опублікованої монографії, або наукової доповіді за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується МОН України, у спеціалізованій вченій раді.

Здобувач наукового ступеня доктора наук у дисертації (монографії, сукупності наукових робіт) повинен представити узагальнення самостійних досліджень стосовно актуальної наукової проблеми (групи проблем) у межах однієї або кількох галузей знань, результати яких забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне

або світове значення, є достовірними та пройшли широку апробацію.

Перебування у докторантурі не є обов'язковою умовою для подання наукових досягнень до спеціалізованої вченої ради та подальшого їх публічного захисту для здобуття ступеня доктора наук.

6.2. Докторантура відкривається за рішенням Вченої ради Інституту, що затверджується наказом директора Інституту за умови наявності трьох штатних працівників – докторів наук з відповідної або суміжної спеціальності. Наявність підстав для відкриття докторантури перевіряється державним замовником під час проведення конкурсу на розміщення державного замовлення.

6.3. Прийом до докторантури або надання творчої відпустки здійснюється з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною спеціальністю відповідно до встановлених вимог.

До докторантури приймаються особи, які мають науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук), наукові здобутки та опубліковані праці з обраної спеціальності (зокрема публікації в міжнародних реферованих журналах, індексованих в наукометричних базах, згідно з вимогами до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені) і які мають наукові результати, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації, монографії чи наукової доповіді за сукупністю статей.

6.4. Для вступу до докторантури вступник не менше ніж за два місяці до вступу подає відповідному відділу Інституту розгорнуту пропозицію, в якій міститься план дослідницької роботи та/або інформація про обсяг наукової роботи, необхідної для підготовки результатів проведених досліджень до захисту. Протягом місяця з дня надходження документів від усіх вступників відповідний відділ заслуховує їх наукові доповіді і шляхом голосування визначає можливість зарахування кожного вступника до докторантури та подає висновки на розгляд Вченої ради Інституту.

6.5. Перелік та строк подання документів, необхідних для вступу до докторантури визначається в правилах прийому до Інституту. Перелік повинен включати, зокрема:

- заяву на ім'я директора Інституту;
- особовий листок з обліку кадрів з фотокарткою 3x4.;
- копія диплома кандидата наук або доктора філософії (засвідчена за місцем роботи чи приймальною комісією). Особи, які здобули відповідну освіту за кордоном подають диплом, його переклад, завірений в установленому порядку та свідоцтво про його визнання;
- засвідчену копію диплома (разом з додатком до нього) про закінчення вищого навчального закладу із зазначенням одержаної кваліфікації спеціаліста
 - або магістра (особи, які здобули відповідну освіту за кордоном – копію нострифікованого диплома);
- витяг з протоколу Вченої ради ІНСТИТУТ про затвердження теми та розгорнуту пропозицію, в якій міститься план дослідницької роботи та/або інформація про обсяг наукової роботи, необхідної для підготовки результатів проведення досліджень до захисту;

- розгорнутий план докторської дисертації чи монографії;
- список та копії наукових доповідей, наукових праць, відповідно до вимог;
- письмову характеристику наукової діяльності вступника, складену доктором наук з попереднього місця праці (якщо вступник працював поза межами Інституту);
- письмову характеристику наукової діяльності вступника, складену доктором наук, який є штатним науково-педагогічним або науковим працівником Інституту із згодою бути науковим консультантом в разі його вступу до докторантури;
- копію з протоколу засідання відділу Інституту із заслуховування доповіді вступника до докторантури Інституту;
- висновок про можливість зарахування вступника до докторантури у відділ Інституту;
- витяг з протоколу вченої ради Інституту про рекомендацію щодо зарахування до докторантури Інституту (якщо вступник працював поза межами Інституту);
- медичну довідку;
- копію ідентифікаційного коду;
- копію трудової книжки.

Крім того, вступники мають право подавати додаткові документи, які характеризують їх наукові здобутки:

- копію атестата про присвоєння вченого звання доцента (професора, старшого наукового співробітника).
- відгук про наукову діяльність з місця роботи, засвідчену керівником установи.

6.6. Особа, яка подає для вступу до докторантури диплом, що виданий іноземним вищим навчальним закладом, допускається до вступу на рівні з іншими вступниками. У разі позитивного рішення Вченої ради Інституту щодо зарахування такого вступника в докторантуру Вчена рада Інституту одночасно приймає рішення про визнання його диплома. У разі відмови Вчена рада Інституту надає вступнику обґрунтоване пояснення причин такої відмови.

6.7. Вчена рада Інституту в місячний строк розглядає висновки відділу Інституту щодо кожного вступника і приймає рішення про його зарахування до докторантури та відповідно до наданої характеристики наукової діяльності вступника призначає докторанту наукового консультанта з числа штатних науково-педагогічних або наукових працівників Інституту із ступенем доктора наук з відповідної спеціальності. Рішення вченої ради затверджується і оформляється наказом директора Інституту.

На здійснення наукового консультування відводиться щороку 50 академічних годин навантаження на одного докторанта. Науковий консультант може здійснювати підготовку лише одного докторанта.

6.8. Державне замовлення на підготовку Здобувача вищої освіти ступеня доктора наук в докторантурі за спеціальностями розподіляється на конкурсній основі між вищими навчальними закладами та науковими установами, у яких

діють спеціалізовані вчені ради з відповідних спеціальностей.

Інформація про розподіл державного замовлення оприлюднюється на офіційному веб-сайті МОН та веб-сайті Інституту за умови отримання державного замовлення на підготовку Здобувачів вищої освіти ступеня доктора наук.

6.9. Атестація докторанта здійснюється постійно діючою спеціалізованою вченою радою з відповідної спеціальності, яка функціонує в Інституті, до якого зарахований докторант. Якщо у вищому навчальному закладі (науковій установі), до якого зарахований докторант, не функціонує спеціалізована вчена рада з відповідної спеціальності, атестацію докторанта може здійснювати постійно діюча спеціалізована вчена рада з відповідної спеціальності іншого вищого навчального закладу за клопотанням вищого навчального закладу (наукової установи), що здійснював підготовку Здобувача вищої освіти ступеня доктора наук, або за заявою докторанта.

6.10. Результати атестації затверджуються директором Інституту.

6.11. Особи, які раніше пройшли повний курс підготовки в докторантурі, а також відраховані з неї, права на повторний вступ до докторантури не мають.

7. ВІДРАХУВАННЯ, ПЕРЕРИВАННЯ НАВЧАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ І ПЕРЕВЕДЕННЯ АСПІРАНТІВ ТА ДОКТОРАНТІВ

7.1. Підставами для відрахування аспірантів та докторантів є:

- 1) завершення навчання за відповідною освітньо-науковою (науковою) програмою;
- 2) власне бажання;
- 3) переведення до іншого вищого навчального закладу;
- 4) невиконання навчального плану (для докторів філософії);
- 5) порушення умов договору (контракту), укладеного між Інститутом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;
- 6) інші випадки, передбачені законом.

7.2. Здобувачі вищої освіти можуть переривати навчання (з наданням академічної відпустки) у зв'язку із обставинами, які унеможливають виконання індивідуального плану роботи:

- за станом здоров'я;
- перебування у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, доглядом за дитиною до досягнення нею трирічного віку;
- призовом на строкову військову службу у разі втрати права на відстрочку від неї;
- сімейними обставинами;
- навчанням чи стажуванням в освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав).

7.3. Загальний термін переривання у навчанні у зв'язку з хворобою не може перевищувати один рік.

Здобувачам вищої освіти, призваним на військову службу у зв'язку з оголошенням мобілізації, гарантується збереження місця навчання та

стипендії.

Здобувачам вищої освіти, які реалізують право на академічну мобільність, протягом навчання, стажування чи здійснення наукової діяльності в іншому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами гарантується збереження місця навчання та виплата стипендії відповідно до положення про порядок реалізації права на академічну мобільність. Такі особи не відраховуються зі складу Здобувачів вищої освіти.

7.4. Для оформлення академічної відпустки аспірант/докторант не пізніше ніж за п'ятнадцять днів до початку бажаного терміну переривання навчання подає на ім'я директора Інституту заяву, погоджену з науковим керівником (консультантом). До заяви повинні додаватися документи, які підтверджують обґрунтованість причини переривання (офіційне запрошення на стажування, підтвердження отримання гранту, лікарняні листи, довідка ЛКК, свідоцтво про народження дитини тощо).

7.5. Переривання та продовження навчання в аспірантурі або перебування у докторантурі оформлюється відповідним наказом. Період переривання не включається до терміну навчання в аспірантурі або перебування у докторантурі. Стипендія на період переривання навчання не сплачується.

7.6. У випадку, якщо аспірант/докторант після закінчення терміну академічної відпустки не поновив свій статус, тобто не зареєструвався в Інституті протягом десяти днів, то він/вона підлягає відрахуванню з останнього дня переривання навчання в аспірантурі або перебування у докторантурі, зазначеного у наказі.

8. КОНТРОЛЬ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Загальний контроль за дотриманням вимог Положення здійснює директор Інституту та заступник директора з наукової роботи.

8.2. Безпосередній контроль за дотриманням вимог Положення здійснює відповідальна особа за підготовку наукових кадрів Інституту.

8.3. Відповідальні особи, передбачені розділом 8.1–8.2, несуть дисциплінарну відповідальність за порушення норм цього положення.

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Положення вводиться в дію з дня його затвердження.

9.2. Зміни та доповнення до Положення у разі потреби можуть вноситися наказом директора Інституту за рішенням Вченої ради Інституту.

9.3. Дія Положення скасовується наказом директора Інституту за рішенням Вченої ради Інституту.